

Österbottens landskapsprogram 2026–2029

Miljörapport

Innehåll

Innehåll	2	5 Bedömning och uppföljning av landskapsprogrammets miljökonsekvenser ..	14
1 Inledning	3	5.1 Beredningsprocess.....	14
2 Innehållet i Österbotten landskapsprogram 2026–2029	5	5.2 Landskapsprogrammets miljökonsekvenser	14
2.1 Ett företagsamt Österbotten	5		
2.2 Ett gemenskapernas Österbotten	6		
2.3 Ett miljöansvarstagande Österbotten	6		
3 Nuläge och särdrag hos om miljön i Österbotten	8		
3.1 Landskapsstrukturen	8		
3.2 Jordarter och berggrund	8		
3.3 Vattenstrukturen	9		
3.4 Grundvatten.....	9		
3.5 Kasvillisuus ja eläimistö	9		
3.6 Fornlämningar	10		
3.7 Kulturmiljöer	10		
3.8 Region- och samhällsstrukturen	11		
4 Miljöproblem och miljöutmaningar	12		
4.1 Vattendrag.....	12		
4.2 Luftkvalitet och buller.....	12		
4.3 Klimatförändring.....	12		
4.4 Utarmningen av naturens mångfald	13		
		Bilaga 1 Österbottens landskapsprogram 2026–2029, miljökonsekvenser	

1 Inledning

Lagen om bedömning av miljökonsekvenserna av myndigheters planer och program (200/2005), den s.k. SMB-lagen, och den förordning av statsrådet (347/2005) som kompletterar lagen innehåller bestämmelser om allmän skyldighet att bedöma miljökonsekvenserna av en plan eller ett program i tillräcklig utsträckning under beredningen. Enligt 8 § i SMB-lagen ska den myndighet som ansvarar för en plan eller ett program utreda och bedöma de betydande miljökonsekvenserna som genomförandet av planen eller programmet och de under-sökta alternativen kan antas ha samt utarbeta en miljörapport. Miljörapporten utarbetas som ett led i den övriga beredningen innan planen eller programmet godkänns.

Österbottens landskapsstrategi 2026–2029 omfattar ett flertal lagstadgade dokument:

- Långsiktiga strategiska mål för utvecklingen av landskapet
- Landskapsprogram 2026–2029
- Strategi för smart specialisering
- Konsekvensbedömning och miljörapport för landskapsprogrammet.

Utgångspunkten för Österbottens landskapsstrategi är att skapa grund för ett ekologiskt, socialt, kulturellt och ekonomiskt hållbart Österbotten. De långsiktiga strategiska målen, som sträcker sig till år 2050, utgår från målen i handlingsprogrammet Agenda 2030 och från den önskade framtidsbild som aktörerna har utformat tillsammans. I landskapsprogrammet 2026–2029 preciseras de långsiktiga målen och hur de ska uppnås. I landskapsprogrammet integreras också strategin för smart specialisering som har särskilt fokus på de mål som främjar tillväxt och innovation och styr strukturfondsmedlen. I landskapsstrategin ingår ytterligare den lagstadgade konsekvensbedömningen och miljörapporten.

I enlighet med lagen om utveckling av regionerna och genomförande av Europeiska unionens regional- och strukturpolitik (756/2021) har i landskapsprogrammet

beaktats landskapets långsiktiga strategiska riktlinjer, de riksomfattande prioriteringarna i regionutvecklingen samt andra program som avses i regionutvecklingslagstiftningen, såsom EU:s regional- och strukturpolitiska program (Ett förnybart och kompetent Finland 2021–2027). I landskapsprogrammet beaktas dessutom olika strategier och program som genomförs i landskapet, såsom kommunernas, välfärdsområdets och NTM-centralernas strategier, den regionala landsbygdsutvecklingsplanen, det regionala skogsprogrammet 2026–2029, trafiksystemplanen, förvaltningsplanerna för avrinningsdistrikt, ekosystemavtalet mellan Vasa stad och staten samt välfärdsplanen för landskapet.

Under beredningen av landskapsstrategin genomförde en miljökonsekvensbedömning i enlighet med den s.k. SMB-lagen. I miljörapporten bedöms följande konsekvenser som hänför sig till genomförandet av programmet:

- Ekologiska konsekvenser: biologisk mångfald, organismer, flora, jordmån, vatten, luft, klimatfaktorer.
- Ekonomiska konsekvenser: materiell egendom, utnyttjande av naturresurser.
- Sociala konsekvenser: befolkning, människors hälsa, levnadsförhållanden och trivsel.
- Konsekvenser för region- och samhällsstrukturen: målområdets interna struktur, byggd kulturmiljö, kulturlandskap, stadsbild, kulturarv.
- Konsekvenser för jämställdheten: uppnående av jämställdhet mellan könen och tillgänglighet.

För denna konsekvensbedömning bildas Österbottens SMB-arbetsgrupp med företrädare för myndigheter och andra centrala intressentgrupper.

Enligt lagen om jämställdhet mellan kvinnor och män¹ ska myndigheter i all sin verksamhet främja jämställdheten mellan kvinnor och män på ett målinriktat och planmässigt sätt samt skapa och befästa sådana förvaltnings- och tillvägagångssätt

¹ [lag om jämställdhet mellan kvinnor och män](#)

som säkrar främjandet av jämställdheten mellan kvinnor och män vid beredningen av ärenden och i beslutsfattandet. Därför granskas också konsekvenserna för jämställdheten i samband med konsekvensbedömningen.

Största delen av konsekvensbedömningen gjordes som s.k. expertbedömningar. För konsekvensbedömningen bildades Österbottens SMB-arbetsgrupp med företrädare för myndigheter och andra centrala intressentgrupper. Som stöd för bedömningen användes t.ex. statistikmaterial och befintliga fristående utredningar.

Beredningen av landskapsstrategin inleddes hösten 2024 med utarbetandet av ett program för deltagande och bedömning. Landskapsstyrelsen behandlade programmet för deltagande och bedömning 14.10.2024, varefter det var framlagt på Österbottens förbunds webbplats. En kungörelse om att beredningen inleds publicerades i de regionala dagstidningarna och på förbundets webbplats. Mer information om beredningsprocessen ingår i landskapsstrategins bilaga x.

Utkastet till landskapsstrategi och miljörapport läggs fram på förbundets webbplats i januari 2026. Under den tiden finns det möjlighet att skriftligen framföra sin åsikt om utkastet. Utlåtanden begärs av kommunerna i Österbotten, Österbottens välfärdsområde, Närings-, trafik- och miljöcentralerna i Södra Österbotten och Österbotten, Jakobstads, Österbottens och Sydösterbottens sysselsättningsområden samt övriga centrala intressegrupper. En kungörelse om att utkastet till landskapsstrategi och miljörapport är framlagda publiceras i de regionala dagstidningarna.

Landskapsstrategin och miljörapporten godkänns av landskapsfullmäktige. Den godkända strategin och miljörapporten läggs ut på förbundets webbplats. Allmänheten informeras om beslutet på förbundets webbplats.

2 Innehållet i Österbotten landskapsprogram 2026–2029

Österbotten landskapsprogram har utarbetats som en del av en bredare landskapsstrategi, som även omfattar långsiktiga strategiska mål för 2050. I landkapsstrategin har vi delat in målbilden och prioriteringarna för regionutvecklingen på lång sikt 2026–2029 i tre teman, som är Ett företagsamt Österbotten, Ett gemenskapernas Österbotten och Ett miljöansvarstagande Österbotten.

2.1 Ett företagsamt Österbotten

Målbild 2050

Ur vårt starka och diversifierade näringsliv växer framtidens nya spjutspetsar.

- **Med världen som marknad** – Österbotten har ett mångsidigt och globalt konkurrenskraftigt näringsliv med export som en del av sitt DNA.
- **Innovationer för en renare värld** – Österbottens innovationssystem och FUI-investeringar levererar toppkunskap och lösningar som reducerar utsläppen globalt.
- **En unik plats för samarbete** – Ett starkt nätverk av utbildningsaktörer med högklassig utbildning och forskning ger företagen förutsättningar att utvecklas och investera
- **En attraktiv knutpunkt för investeringar och nya invånare** – Österbotten attraherar investeringar, kvalificerad arbetskraft och studerande nationellt och internationellt.
- **Infrastruktur och förbindelser för tillväxt och konkurrenskraft** – En resilient och framtidssäkrad infrastruktur för mobilitet, gränsöverskridande samarbete, energi, industriområden och digitala lösningar.
- **En lönsam primärproduktion som grund för försörjningsberedskapen** – Österbotten har en lönsam primärproduktion som förenar hållbarhet och innovation och säkerställer nationell försörjningsberedskap.

- **Lokal företagsamhet blomstrar och förnyas** – Mikro- och SME-företag i Österbotten blomstrar och utvecklar lokala värdekedjor med nya spjutspetsar i både stadsregioner och på landsbygden.

Prioriteringar och mål 2026–2029

Prioritering 1: Diversifierat och förnyande näringsliv

- Vi skapar de bästa förutsättningarna för företagsamhet och för vårt befintliga näringsliv att växa, investera och förnyas.
- Vi stärker Österbottens attraktionskraft för kunnig arbetskraft och investeringar
- Med smidiga förbindelser och transportkedjor stärker vi företagens konkurrenskraft.
- Vi skapar förutsättningar för hållbara innovationer inom primärproduktionen.

Prioritering 2: Med sikte på framtidens spjutspetsar drivna av smart produktion, datadriven innovation, förnybar energi och cirkulära system

- Vi förbättrar SME-företagens innovations- och konkurrenskraft och stärker de stora globala företagens förutsättningar att verka i regionens ekosystem.
- Vi diversifierar Österbottens ekonomi genom gröna investeringar.
- Vi siktar in regionens industri på nya internationella styrkeområden.

Mått och målnivå 2050

- FoU-utgifternas andel är mer än 5 % av BNP.
- Den internationella FUI-finansieringen till Österbotten har åtminstone fördubblats.
- Industriföretagens produktivitetsökning är bland de tre bästa i en jämförelse mellan landskapen.
- Antalet sysselsatta har ökat med minst 20 %.

2.2 Ett gemenskapernas Österbotten

Målbild 2050

Vi skapar livskraft ur mångfald, tillit och öppen gemenskap.

- **Välbärgade och kunniga invånare** – Alla invånare har möjligheter till en bra utkomst och kontinuerlig kompetensutveckling.
- **Smidiga tjänster** – De vardagliga tjänsterna är lättillgängliga för alla invånare som närservice, distansservice eller mobiltjänster.
- **Ett meningsfullt liv** – Invånarna känner att deras liv är meningsfullt och att de är delaktiga i sina gemenskaper och i samhället.
- **Tillit som resurs** – Invånarna litar på sig själva, på varandra och på samhället.
- **Alla gör gärna saker tillsammans** – Civilsamhällsverksamhet och andra frivilliga aktiviteter blomstrar och lockar nya aktörer.
- **Stolt över mångfalden** – Människor från andra länder och regioner känner sig välkomna i Österbotten och integreras snabbt.
- **Stark motståndskraft mot kriser** – Vi har en stark förmåga och beredskap att hantera förändrade förhållanden, störningar och kriser.

Prioriteringar och mål 2026–2029

Prioritering 3. Mångfaldigt samhälle

- Vi förbättrar sysselsättningen för ungdomar, äldre, personer med utländsk bakgrund och personer med anpassad arbetsförmåga.
- Vi skapar förutsättningar för tvåvägsintegration.
- Vi förebygger digital utslagning.

Prioritering 4. Meningsfull och trygg vardag

- Vi skapar förutsättningar för förnyelse av civilsamhällsverksamheten.
- Vi förbättrar tillgången och tillgängligheten till kultur-, idrotts- och naturtjänster.
- Vi förbättrar invånarnas möjligheter att delta och påverka.
- Vi stärker den mentala resiliensen.

Mått och målnivå 2050

- Sysselsättningsgraden är minst 84 %.
- Minst 50 % av de unga vuxna har en högskoleexamen.
- Andelen som upplever sig ha en bra livskvalitet ökar och hör till de tre bästa i en jämförelse mellan landskapen.
- Andelen som upplever det dagliga livet som otryggt minskar och hör till de tre bästa i en jämförelse mellan landskapen.

2.3 Ett miljöansvarstagande Österbotten

Målbild 2050

Österbotten är en klimatsmart region som gynnar biologisk mångfald.

- **En koldioxidnegativ region** – Kolsänkornas förmåga att binda koldioxid är större än utsläppen.
- **Ren energi** – Energisystemet bygger på förnybar energi samt decentraliserade och smarta energilösningar.

- **Ett resilient energisystem** – Man har förberett sig på försörjningsberedskapsrisker i anslutning till energiomställningen med mångsidiga energikällor och bränslen, pålitlig och decentraliserad energiproduktion samt funktionssäkra överförings- och distributionssystem.
- **Energieffektivitet och cirkulär ekonomi som utgångspunkt** – Alla samhällssektorer arbetar på ett energieffektivt sätt och enligt principerna för cirkulär ekonomi.
- **En hållbar region- och samhällsekonomi** – Regionstrukturen är mångsidig och samhällsstrukturen är hållbart enhetlig.
- **Hållbar mobilitet** – Region- och samhällsstrukturen skapar förutsättningar för en hållbar mobilitet.
- **En sund livsmiljö** – Naturen är mångfaldig och välmående, grönområdesstrukturen är sammanhängande och vattnen rena.
- **Proaktiv anpassning till klimatförändringen** – Vi är förberedda på klimatrisker och vi har hittat innovativa lösningar för att anpassa oss till klimatförändringen.

Prioriteringar och mål 2026–2029

Prioritering 5. Proaktivt och inkluderande förhållningssätt till den gröna omställningen

- Vi bygger en rättvis grön omställning.
- Vi förutser och minskar klimatrisker och deras påverkan.

Prioritering 6. Hållbar livsmiljö och välmående natur

- Vi skapar förutsättningar för en hållbar region- och samhällsstruktur och för ett hållbart trafiksystem.
- Vi använder naturresurser på ett hållbart sätt.
- Vi engagerar olika aktörer i åtgärder som främjar biologisk mångfald och vattnens goda status.

Mått och målnivå 2050

- Österbotten som region är koldioxidnegativ.
- Energin produceras på ett utsläppsfritt sätt.
- Utarmningen av naturen har stoppats.
- Vattnen har god status.

3 Nuläge och särdrag hos om miljön i Österbotten

3.1 Landskapsstrukturen

Landskapet Österbotten är beläget i flacklands- och kustzonen. Flacklandszonen steg upp ur havet för ca 7 000–3 000 år sedan och ligger 20–90 meter över havsnivån. Östersjöns efteristida avlagringar förekommer på vidsträckta områden utmed åfårorna. Till kustzonen hör det landskap som senast har höjt sig ur havet inklusive skärgården. Det här är en zon som är i ständig förvandling och där landhöjningens påverkan kan märkas tydligt under en människas livstid.

Landskapsstrukturen i Österbotten är starkt präglad av den unika och fortfarande pågående landhöjningen som beroende på platsen är 5–8 mm per år. Det är frågan om ett sköljt landskap, dvs. området har tidigare varit en del av Östersjöns havsbotten. Landskapet är flackt och vidsträckt. Det består av älv- och ålandskap, som sträcker sig utanför landskapsgränsen in i landet och åtskiljs av vattendelarryggar dvs. åsryggar. De österbottniska å- och älvdalarnas storlek varierar från de stora Kyro älvdal samt Lappo, Esse och Kronoby ådalar till kustområdets små ådalar som Purmo, Toby, Malax, Närpes och Lappfjärds ådalar. Närmare kusten mellan dessa ådalar får de minsta ådalarna i området, som Oravais, Vörå och Harrströms ådalar, sin början. Närpes och Tjock ådalar sträcker sig i riktningen nordost-sydväst, de övriga i huvudsak från sydost mot nordväst. Landskapets grundstruktur med åsryggar och dalgångar styr vattnets väg genom landskapet. I flacklandszonen har åsryggarna sköljts karga och dalbottnarna fyllts med finkornigt material.

Formationerna i landskapet Österbotten höjer sig huvudsakligen endast svagt från omkringliggande omgivning. Områdets åsar bildar avsnitt som sträcker sig från sydost till nordväst men ställvis förekommer dock delar som går i nordsydlig riktning. I älvdalarna finns åsar som täckts av lera och silt och kallas därför dolda åsar. Vid kusten sträcker sig åsarna ofta under havet och kan följas ända till Sverige.

En omfattande skärgård präglad av landhöjningen med otaliga öar, kobbar och skär är landskapets signum, vilket Kvarkens skärgård, Finlands enda naturarv på Unescos världsarvlista entydigt bevisar. Kvarkens skärgård bildar tillsammans med Höga kusten i Sverige ett gränsöverskridande världsarv.

Finland är indelat i tio landskapsprovinser. Dessa indelas ytterligare i landskapsregioner. Indelningen i landskapsprovinser utgår från särdragen för de olika provinsernas och regionernas natur- och kulturlandskap. Österbotten ligger inom landskapsprovinzen Österbotten och till största delen inom landskapsregionen Södra Österbottens kustregion medan en liten del hör till landskapsregionen Södra Österbottens odlingslätter.

3.2 Jordarter och berggrund

Från Vasaregionen norrut består berggrunden av s.k. Vasagranit. Området söder om Vasa hör till den svekofenniska skifferzonen. I Vasaregionens skärgård finns två diabaszoner, som är 3–4 kilometer breda. De yngsta graniterna i Finland representeras av rapakivgraniter som finns i Sideby, Kristinestad. En unik formation i Österbotten är Söderfjärdens meteoritkrater som enligt dateringar har uppstått för ungefär 520 miljoner år sedan. Den är en av Finlands tolv kända meteoritkratrar.

Den vanligaste jordarten som täcker berggrunden är morän. De vanligaste moränformationerna är drumliner, kulliga moräner och De Geer -moräner. I norra delen av landskapet finns ett stort drumlinområde, som sträcker sig från Nykarleby, Pedersöre och Kronoby till Peräseinäjoki. Rogenmoräner förekommer särskilt i Vasaregionen samt i Pedersöre-Kronoby-området. Ytblocken är typiska för Vasaregionens Rogenmoräner. De Geer-moräner är typiska för Vasaregionens skärgård, speciellt för Björköby och Köklot. Vind- och svallavlagringar finns både

uppe på högre områden, som minne av en tidigare havsstrand, och längs nuvarande kustlinje där vågor och vind fortsätter att utforma dem.

3.3 Vattenstrukturen

En tredjedel av landskapet Österbottens totala areal är vatten och kustens strandlinje är vidsträckt. Jämfört med övriga Finland finns det få sjöar i landskapet. Effektiv dränering har minskat antalet sjöar och förändrat vattendragens särdrag. Sjöarna är grunda och därför mycket känsliga för föroreningar. Sammanlagt elva vattendrag rinner ut i Bottniska viken. Det största av dessa är Kyrö älv. Eftersom området är flackt är åarna och älvarna översvämningskänsliga.

Vid Bergö smalnar Bottenhavet och övergår i Kvarken, som är ett grunt område med otaliga skär och öar. Kvarken bildar en tröskel mellan Bottenhavet och Bottenviken. Kvarken är ett brackvatteninnehav, en övergångszon mellan det maritima Bottenhavet och den sötvattendominerade Bottenviken. Kvarkens skärgård är en mosaik av land och hav som får sitt mönster av de låga moränåsarna. Karaktäristiska för skärgården är havsvikarna, fladorna och glosjöarna, som avsnörs under landhöjningen och så småningom skiljs av från havet helt och hållet. Samtidigt som de gamla fladorna blir glosjöar, förändras nya havsvikar till flador. Fladorna och glosjöarna bildar globalt sett unika ekosystem.

Trots mål och åtgärder är statusen hos en betydande del av landskapets ytvatten fortfarande måttlig, otillfredsställande eller dålig. Landskapsstrategin innehåller mål och åtgärder med vilkas hjälp man försöker minska belastningen på vattendragen och främja uppnåendet av god vattenstatus.

3.4 Grundvatten

Med grundvatten avses allt vatten under markytan som helt fyller hålrummen i marken och sprickorna i berggrunden. Särskilt rikligt med grundvatten bildas i vattenledande grus- och sandformationer, såsom åsar. Åsarna har jämnats ut av vattnets krafter i och med förändringarna som istiden fört med sig. Åsarna höjer sig mycket lite i omgivningen och grundvattnet ligger nära markytan. De mest betydande grundvattenresurserna med tanke på vattenanskaffningen klassificeras

som grundvattenområden. Jämfört med övriga Finland är grundvattentillgångarna i västra Finland av dålig kvalitet och mycket ojämnt fördelade. Påkustområdet finns de största grundvattentillgångarna i norr kring Nykarleby, Pedersöre och Kronoby. Det finns knappt med grundvatten i området Vasa-Korsholm-Laihela och området Jakobstad-Larsmo

3.5 Kasvillisuus ja eläimistö

Österbotten ligger nästan helt och hållet inom den sydboreala vegetationszonen, där granen är det dominerande trädslaget, men också delvis i den mellanboreala vegetationszonen.

Landhöjningen och det faktum att vattenlinjen sakta men säkert förflyttar sig längre ut bidrar till stora ytor nytt land och påverkar kontinuerligt vegetationen på stränderna. Olika växtzoner utvecklas parallellt med vattenlinjen i en så kallad successionskedja. Närmast vattnet växer olika gräs och örter som tål att tidvis vara under vatten, medan havtornsbuskar förekommer lite högre upp. Bland de första träden som finns ovanför strandlinjen är de vanligaste gråal och klibbal, samt olika videarter. Ovanför alarna, på torrare mark, växer granar och bara på de högsta områdena i landskapet finns tallar. Skogarnas utveckling och förändring på strandområden som stigit ur havet gör kustskogen mångformig och globalt sett intressant. En del av landhöjningsskogarna hör till redan inrättade naturskyddsområden. De största av dessa är Valsörarna och Mickelsörarna.

Faunan består till stora delar av de djur som allmänt förekommer i den sydboreala zonen. Förekomsten av flygekorre är dock större i Österbotten än i många andra landskap i Finland. Mängden stora rovdjur håller på att öka i Österbotten och vargar, björnar och lodjur påträffas regelbundet. I Kvarken finns två sälararter, gråsäl och östersjövikaren.

Fågelfaunan i Österbotten består både av fåglar som häckar och av fåglar som flyttar via Kvarken. Österbottens havsskärgård med sina grunda vatten och rikliga skär erbjuder fåglarna utmärkta häckningsmöjligheter. Havssörarna i Kvarken utgör en betydande del av det totala havssörnsbeståndet i Finland.

I landskapsstrategin har man identifierat flera utvecklingsstigar som leder till att den biologiska mångfalden minskar. Med hjälp av landskapsstrategins mål och åtgärder strävar man efter att stoppa utarmningen av naturen och trygga den biologiska mångfalden.

3.6 Fornlämningar

Landskapet Österbotten är ett av landets rikaste områden på fasta förhistoriska fornlämningar. I Österbotten finns förhistoriska fynd från stenåldern före den senaste istiden i den s.k. Varggrottan i Kristinestad, samt en mängd fynd från sten-, brons- och järnåldern efter istiden. Man tror att fynden i Varggrottan kan vara t.o.m. 74 000–125 000 år gamla, dvs. från den varma period som föregick senaste istid. Fornlämningar finns även från historisk tid. På grund av landhöjningen finns de olika tidsperiodernas lämningar på olika höjd över havet, dvs. stenålderns lämningar finns längst bort från kusten, på en högre höjd och allteftersom landet höjt sig återfinns lämningar från senare förhistoriska tidsperioder även närmare kusten. På låglänta marker, t.ex. ute i skärgården, finns lämningar endast från historisk tid.

Fornlämningar är en rikedom för landskapet och ger människorna en förankring i det egna områdets historia. De kan och bör uppmärksammas både inom undervisningen och i turism- och rekreationssammanhang t.ex. vid planering av besöksmål, rekreatiomsområden och vandringsleder.

Fornlämningar under vatten är till största delen undervattensfynd av fartygs- och skeppsvrak samt vrakdelar, men också andra undervattenskonstruktioner har hittats. Tillsammans benämns de kulturarv under vatten.

Museiverket har genomfört en inventering av arkeologiska objekt av riksintresse (VARK). Inventeringarna gjordes i samarbete med museerna som har regionalt ansvar och Forststyrelsen åren 2018–2022.

3.7 Kulturmiljöer

Den mänskliga verksamheten – allt byggande såväl i städerna som på landsbygden – har alltid haft en avgörande inverkan på kulturlandskapet. De drag som är

karaktäristiska för det österbottniska kulturlandskapet tillkom redan på 1600-talet då bebyggelsen koncentrerades till odlingsbar mark vid å- och älvstränderna samt till kusten. Vid lämpliga hamnlägen uppstod täta bysamhällen och vid å- och älvstränderna byggdes byarna som band. Kuststäderna från 1600-talet ligger vid å- och älvmynnningar, vilket understryker sjöfartens dåtida betydelse. Vasa, Nykarleby, Jakobstad, Kristinestad och Kaskö grundades på 1600- och 1700-talen som ett led i Sveriges handels- och stadspolitik. Dessa trästäder fick ända från grundandet stadsplaner som baserade sig på renässansens regelbundenhet. Byggnadsbeståndet på landsbygden, som var enhetligt ända fram till 1950-talet, bidrog till landskapets särprägel. Byggnadsbeståndet speglade och speglar fortfarande den regionala byggnadskulturen genom ståtliga österbottniska hus, med uthusbyggnader placerade runt ett tun, omgivna av öppna sädesfält.

Numera är byggnadsbeståndet i Österbotten bland det äldsta i landet, men i ett internationellt perspektiv är det synnerligen ungt. Jämfört med landet i övrigt finns det i Österbotten alltjämt en större andel gammalt byggnadsbestånd och byhelheter som har klassificerats som värdefulla. De österbottniska trähusstäderna har bevarat en enhetligare stadsstruktur och ett enhetligare byggnadsbestånd än trähusstäderna i inlandet och är därför att betrakta som framstående representanter för den traditionella byggnadskulturen i landet. Av de österbottniska trähusstäderna är byggnaderna i Kristinestad den bäst bevarade helheten. Stora helheter finns bevarade också i Kaskö, Nykarleby och Jakobstad. Det österbottniska kulturlandskapet präglas även av fritidsbebyggelsen, som är den äldsta i landet.

De förändringar som skett i lantbruket under de senaste årtiondena har återspeglats såväl i landsbygdslandskapet som i landsbygdsnaturens mångfald. Till följd av det intensiva jordbruket har den av det traditionella jordbruket formade landskapsbilden blivit enformigare, och de traditionella landskapen håller på att försvinna. Vårdbiotoperna i Österbotten, dvs. olika ängar, hagmarker och skogsbeten, har under åren 2019–2022 uppdaterats i samband med ett nationellt projekt för inventering av vårdbiotoper. Enligt inventeringen finns i Österbotten 15 nationellt värdefulla vårdbiotoper och 88 som är värdefulla på landskapsnivå.

3.8 Region- och samhällsstrukturen

Med **regionstruktur** avses den översiktliga placeringen i landskapet av befolkning och bosättning, arbetsplatser och produktionsverksamhet, tjänster och områden för fritid samt trafikleder och nätverk för teknisk service som förenar dessa funktioner och förhållandena mellan dessa.

Med **samhällsstruktur** avses den översiktliga placeringen av ovan nämnda funktioner och deras inbördes förhållanden i ett enskilt samhälle eller ett pendlingsområde. Samhället och pendlingsområdet kan innehålla en eller flera huvudcentra jämte sekundärcentra samt motsvarande funktionella och strukturella nätverk som ovan.

Landskapet Österbottens ställning i landets regionstruktur präglas av Vasaregionens betydelse som ett centrumområde i västra Finland och i Kvarkenområdet. Österbotten är en del av korridoren Mittnorden-Kvarken och har havsgräns mot Västerbottens och Västernorrlands län i Sverige. Den geografiskaplaceringen vid kusten i Bottniska viken ger landskapet en förmedlingsposition nationellt i riktningen nord-syd och internationellt i riktningen väst-öst. Landskapet gränsar till landskapet Mellersta Österbotten i norr, landskapet Södra Österbotten i öster, landskapet Satakunta i söder samt till Bottniska viken och Region Västerbotten i väster.

Landskapet Österbotten består av 14 kommuner som tillsammans bildar en smal kustremsa, som är ca 230 km lång och 20–50 km bred. På en yta om drygt 7 400km² bor nästan 179 000 invånare (2024). Landskapet indelas i tre regioner.

Jakobstadsregionen, med drygt 50 000 invånare, består av kommunerna Kronoby, Larsmo, Pedersöre, Jakobstad och Nykarleby. Till Vasaregionen, med drygt ca 111 000 invånare, hör förutom Vasa också kommunerna Korsnäs, Malax, Korsholm, Vörå och Laihela. Sydösterbotten, längst i söder består av de tre städerna Kristinestad, Kaskö och Närpes och har ca 17 000 invånare.

Älvdalarna bildar stommen i landskapets regionstruktur och städerna har traditionellt placerat sig vid älv- och åmynningarna. Landskapet Österbotten är förhållandevis tätt bebott och hade år 2024 en befolkningstäthet på 24,1 inv./km² vilket är betydligt högre än genomsnittet i Finland. I Österbotten finns två starka

stadsregioner, Vasa stadsregion och Jakobstads stadsregion. I södra delen av landskapet är de viktigaste centren Kristinestad, Kaskö och Närpes. De attraktiva regioncentren omges av livskraftiga byar och det finns inte mycket glesbygd. Trots att bosättningen så småningom har koncentrerats allt mer till städerna och tätorterna på landsbygden, och bystrukturen därför har blivit glesare, kan landsbygden i Österbotten fortsättningsvis anses vara livskraftig. Som exempel kan nämnas att det i Österbotten fortfarande finns över 90 byar med minst hundra invånare. Arbetsplatserna har däremot i en större utsträckning än boendet koncentrerats till centrumområden.

Städerna Jakobstad, Nykarleby, Vasa, Närpes, Kristinestad och Kaskö ligger alla vid havet och präglas av landhöjningskusten, som ständigt förändras. Samtliga städer grundades på 1600- och 1700-talen, förutom Närpes som blev stad 1993. Det gemensamma för de gamla städerna är rutnätsplanerna som uppgjordes enligt rådande stadsideal. Också Vasa som brann ner 1852 fick en ny modernare rutnätsplan år 1856 då staden efter branden på grund av landhöjningen flyttades längre ut mot havet. Rutnätsplanstrukturen finns ännu kvar i städernas centrala delar medan städerna vuxit utåt mot den omkringliggande landsbygden främst genom egnahemshusområden. Efter att utvidgningen av städerna långt handlat om att bygga ut nya områden har en förtätning på senare tid kommit igång. Det märks genom att trenden med högt byggande nått även Österbotten och genom att det igen byggs nya bostadshus i centrumen och även genom att lägre bostadshus höjs, får hiss och moderniseras. Det här leder till att folk flyttar in till städernas centrum vilket stöder den service som finns där. Servicen har följt och följer samma rörelsemönster som bostäderna. Stora handelskoncentrationer har byggts utanför städernas centrum även om denna trend varit mindre märkbar i Österbotten än i många andra landskap i Finland. Men genom att städerna i sin helhet växer finns även behov av service nära bostadsområdena i städernas utkanter liksom i deras centrum.

Med hjälp av målen och åtgärderna i Österbottens landskapsstrategi strävar man efter att skapa förutsättningar för en hållbar region- och samhällsstruktur och ett hållbart trafiksystem.

4 Miljöproblem och miljöutmaningar

Eventuella miljöproblem och -utmaningar förknippade med verkställandet av landskapsstrategin gäller vattendrag, luftkvalitet och buller, klimatförändringen och minskad biologisk mångfald.

4.1 Vattendrag

Försurningen är ett särskilt problem för den österbottniska kusten. Försurningen som belastar jordmånen, vattendragen och den levande naturen i regionen härstammar från både jordmånen och luftföroreningarna. Vid Österbottens kust finns rikligt med sura sulfatjordar eller alunjordar (mer än 100 000 ha), som uppstått när mark höjt sig ur havet. Försurningsproblem förekommer vid åarnas och älvarnas nedre lopp och mynnningar. Den försurning av vattendragen som orsakas av alunjordarna är kanske det svåraste vattenvårdsproblemet i regionen, och den synligaste följderna är tidvis återkommande, omfattande fiskdöd. Det är dessutom bekymmersamt att sediment som kommer med å- och älvvattnet från avrinningsområdena hopar sig i åarnas och älvarnas nedre lopp och mynnningar. Åarnas problem är förutom försurningen också eutrofieringen, som beror på att näringsämnen från till exempel jord- och skogsbruket sköljs ut i vattendragen. Huvudparten av belastningen på havsområdet sker via åar och älvar. Också behandlat avloppsvatten från samhällen och industri samt fiskodling i nätkassar belastar havet direkt.

Mänsklig verksamhet belastar vattendragen på många olika sätt. Statusen i de österbottniska vattendragen påverkas i synnerhet av näringsbelastning, surhets- och metallbelastning, sedimentbelastning och av belastning som försämrar den hygieniska statusen. Bakgrunden till statusproblemen i många vatten är den intensiva markanvändningen. Efter jordbruk och industri är avloppsvattnet från glesbebyggelsen och fritidsbebyggelsen de största fosforbelastarna av vattendragen. Det är viktigt att beakta de sura sulfatjordarna i allt byggande och all markanvändning.

4.2 Luftkvalitet och buller

De största utsläppskällorna till luften i vår region är energiproduktionen, industrin och trafiken. Inom industrin och energiproduktionen har man länge varit särskilt angelägen om att minska de vanligaste utsläppen av svavel, kväve och partiklar samt flyktiga organiska föreningar. Följaktligen ligger luftkvaliteten generellt sett på en god nivå i landskapet, och svaveldioxidhalterna i luften är låga. Kvävedioxidhalterna är tidvis höga vid trafiklederna i städerna.

Buller är ett miljöproblem som försämrar livsmiljöns kvalitet och trivseln. I Österbotten är bullerolägenheterna ringa. Trafik är den största bullerkällan. I tätortsområdena kring städerna koncentreras de högsta trafikbullervärdena till infartslederna och de hårdast trafikerade gatuavsnitten i centrum. I landskapet förekommer flygtrafikbuller i området Vasa-Korsholm och i Kronoby. De som utsätts för flygtrafikbullret bor nära flygfälten och vid start- och landningsområdena. Järnvägsbullret från Österbottenbanan når 300–400 meter från banan. Elektrifieringen av Vasabanan och övergången till eltåg har bidragit till att minska järnvägsbullret i landskapet. Industrianläggningar orsakar lokalt industribuller. Utbyggnaden av vindkraft orsakar miljöestetiska konsekvenser, och en del invånare upplever ljudet från vindkraftverk som störande.

4.3 Klimatförändring

Finlands klimat har redan blivit två grader varmare jämfört med den förindustriella perioden, och förändringen kommer att fortsätta och accelerera. För Österbottens del förutspås medeltemperaturen stiga med 1,8–3 grader före 2050. I praktiken betyder detta att extrema väderfenomen blir vanligare. Till följd av ökade nederbördsmängder och kraftigare störtregn ökar i synnerhet risken för dagvattenöversvämningar. Kraftigare stormar kan orsaka omfattande skador på byggnader och trädbestånd. Varma perioder blir vanligare och vintrarna kortare. Till

följd av allt detta förändras ekosystemen på ett sätt som är svårt att förutspå. Vattnens status hotas att försämrats ytterligare. Trots att uppvärmningen förlänger vegetationsperioden, utgör extrema väderfenomen en betydande risk för primärproduktionen. Exempelvis risken för skördevariationer och skogsskador ökar till följd av stormar och skadegörare.

4.4 Utarmningen av naturens mångfald

Naturen i landskapet Österbotten är mångskiftande och unik i jämförelse med naturen på andra håll i Finland. Landhöjningen har skapat och skapar alltså förutsättningarna för det österbottniska landskapets karaktär genom att forma en mosaik av hav, skärgård, älvar, åar, skog, myrar, åsar och åkrar. Naturens mångfald behöver skyddas, upprätthållas och utvecklas för att olika organismer och deras livsmiljöer ska tryggas.

Den biologiska mångfalden är utsatt för betydande risker i Österbotten. Enligt utredningen av den biologiska mångfalden i Österbotten och Södra Österbotten, som utarbetades i samband med LUMO-programmet, är naturen i de österbottniska landskapen, särskilt i inlandet, till stor del kraftigt förändrad på grund av intensiv markanvändning och användning av naturresurser. Exempelvis är cirka 85 % av myrarna utdikade, det återstår endast små fragment av gamla skogar och vattens status är dålig. Naturmiljöernas tillstånd är bättre på kusten och i skärgården i Österbotten, där det har förekommit mindre mänsklig aktivitet.

Enligt utredningen av den biologiska mångfalden förekommer det möjligen över 280 naturtyper i de österbottniska landskapen, av vilka cirka 160 (57 %) har bedömts vara hotade i södra Finland. Olika åtgärder för att förnya och sköta skogarna samt dikning är de viktigaste orsakerna till att naturtyper i de österbottniska landskapen är hotade. Användningen av skogar och myrar har varit intensiv i århundraden. På myrarna är dikesrensning och den torkande effekten av gamla dikningar fortfarande betydande hotfaktorer, även om antalet nya utdikningar har minskat avsevärt. Andra betydande hot mot hotade naturtyper är byggande, övergödning av vatten och igenväxning av öppna områden, som påverkar bland annat vård-biotoper och stränder. Även investeringar i den gröna omställningen kan försämrade den biologiska mångfalden. Risken är att solenergifält, vindkraftsområden eller

kraftöverföringsledningar för dem anläggs i områden där de orsakar allvarliga skador för den biologiska mångfalden till exempel genom att fragmentisera sammanhängande naturområden och bryta ekologiska förbindelser eller inverka skadligt på rast- och födoplatser som fåglarna använder under flyttningen.

5 Bedömning och uppföljning av landskapsprogrammets miljökonsekvenser

5.1 Beredningsprocess

Under beredningen av landskapsstrategin genomförde vi en bedömning av landskapsprogrammets miljökonsekvenser i enlighet med lagen om bedömning av miljökonsekvenserna myndigheters planer och program (SMB-lagen, 200/2005) tillsammans med myndigheter och andra samarbetspartner. Beredningsprocessen inleddes med att ett program för deltagande och bedömning utarbetades. Landskapsstyrelsen behandlade programmet för deltagande och bedömning 14.10.2024, varefter det har varit framlagt på Österbottens förbunds webbplats. En kungörelse om inledandet av beredningen publicerades i tidningarna i landskapet.

Utkastet till landskapsstrategi och miljörapport lades fram på Österbottens förbunds webbplats under 30 dagar i januari 2026. Under den tiden var det möjligt att framföra skriftliga åsikter om utkastet. Dessutom begärde vi utlåtanden från kommunerna i Österbotten, NTM-centralerna i Österbotten och Södra Österbotten samt andra viktiga samarbetspartner.

5.2 Landskapsprogrammets miljökonsekvenser

Bedömningen av landskapsprogrammets miljökonsekvenser är en utmanande uppgift, eftersom det är fråga om ett programdokument som beskriver landskapsaktörernas vision och som inne-håller mera mål än åtgärder. Största delen av åtgärderna preciseras först efter att dokumentet blivit färdigt inom ramen för den fortgående regionutvecklingsprocessen i landskapsaktörernas samarbetsnätverk. Eftersom landskapsprogrammet är ett dokument av tämligen allmän karaktär, koncentrerar vi oss i bedömningen av miljökonsekvenserna på att granska huruvida målen och åtgärderna går i samma riktning som de nationella och internationella miljömålen. Konsekvenserna kan bedömas mer ingående först i samband med planeringen av närmare åtgärder.

Centrala miljömål för Europeiska unionen är:

- Europa är en klimatneutral kontinent 2050.
 - Mellanetappen är att minska växthusgasutsläppen med minst 55 % senast 2030 jämfört med nivån 1990.
 - Andelen förnybar energi av den totala energiförbrukningen ökar avsevärt. Målet är minst 42,5 % senast 2030.
- Försämringen av den biologiska mångfalden stoppas före 2030.
- Senast 2050 minskas föroreningen av luft, vatten och mark till en nivå som inte anses vara skadlig för hälsan och naturens ekosystem och som respekterar jordens resiliens.
- God ekologisk vattenstatus borde ha uppnåtts före 2015. Arbetet för att uppnå en god vattenstatus i Europa, Finland och Österbotten fortsätter eftersom målen ännu inte har nåtts.

Centrala nationella miljömål är:

- Finland är koldioxidneutralt 2035 och koldioxidnegativt snart därefter.
- Finlands utsläpp av växthusgaser minskas med minst 80 % till 2050 jämfört med 1990.
- Försämringen av den biologiska mångfalden stoppas i Finland före 2030.
- Finland är ett koldioxidneutralt samhälle med cirkulär ekonomi senast 2035.

Nedan presenteras ett sammandrag av de viktigaste miljökonsekvenserna av landskapsprogrammet. De närmaste aspekter som framkommit i samband med bedömningen av konsekvenserna presenteras i bilaga 1. Landskapsprogrammets konsekvenser för miljön är i huvudsak indirekta och kumulativa.

Prioritering 1. Diversifierat och förnyande näringsliv

Målen för prioritering 1 hänför sig till näringslivets tillväxt och förnyelse, lockande av investeringar och kunnig arbetskraft samt förbättrad tillgänglighet.

Prioriteringens viktigaste positiva **ekologiska konsekvenser** hänför sig till utsläppsminskning och förbättrad vattenstatus. Exempelvis investeringar i den rena omställningen, ett ekologiskt hållbart trafiksystem och hållbara innovationer inom primärproduktionen minskar utsläppen permanent på lång sikt. Industriinvesteringar i den rena omställningen kan öka utsläppen på regional nivå, men minska dem globalt. Lösningar för bioekonomi och cirkulär ekonomi minskar näringsbelastningen på vattendragen på såväl kort som lång sikt, vilket bidrar till bättre vattenstatus. Å andra sidan kan industriinvesteringar ha negativa miljökonsekvenser i form av bland annat olika utsläpp, ökad trafik och bullerolägenheter.

Prioriteringens viktigaste **konsekvenser för region- och samhällsstrukturen** hänför sig till befolkningsutvecklingen. De planerade industriinvesteringarna förutspås öka arbetskraftsbehovet med flera tusen personer, vilket på medellång och lång sikt innebär en betydande folkökning på olika håll i Österbotten. Nya bostäder och ny service har betydande effekter på samhällsstrukturen och trafiken på medellång och lång sikt. Arbetsrelaterad invandring kan balansera befolkningsutvecklingen särskilt på landsbygden.

Prioriteringens **ekonomiska samt sociala och kulturella konsekvenser och konsekvenser för jämställdheten** är i huvudsak positiva. När företagen investerar och förnyas uppstår tillväxt och nya arbetsplatser och ökar skatteinkomsterna. Detta förbättrar i sin tur invånarnas sysselsättning, inkomst och välfärd. Investeringar och kunnig arbetskraft som lockas hit skapar förutsättningar för ekonomisk tillväxt. Ett diversifierat näringsliv skapar nya sysselsättningsmöjligheter även för befolkningen med utländsk bakgrund. Hållbara investeringar inom primärproduktionen främjar en ekonomiskt lönsam primärproduktion och livsmedelstryggheten samt på lång sikt en gynnsam utveckling i landsbygdsområdena. Bättre extern och intern tillgänglighet främjar jämlikheten mellan invånare som bor i landskapets olika delar.

Om investeringar genomförs i stor skala, kan konkurrensen om arbetskraften skärpas, vilket på medellång och lång sikt kan ha tillväxtdämpande konsekvenser för andra företag och branscher. Ett stort antal inflyttare till området kan ställvis leda till bostadsbrist och flaskhalsar i servicen på kort sikt. Bland dem som flyttat till

området från andra ställen kan sociala problem uppstå, om integrations- och etableringstjänsterna inte fungerar tillräckligt bra. På lång sikt främjas inte jämställdheten mellan könen av att utvecklingsverksamhet till stor del riktas till mansdominerade branscher.

Prioritering 2. Med sikte på framtidens spjutspetsar drivna av smart produktion, datadriven innovation, förnybar energi och cirkulära system

Målen för prioritering 2 hänför sig till regionens företags innovations- och konkurrenskraft och internationalisering samt investeringar i den gröna omställningen.

Prioriteringens **ekologiska** konsekvenser hänför sig särskilt till energieffektivitet och minskade utsläpp med hjälp av ny teknik och digitala lösningar. Å andra sidan kan digitala lösningar och investeringar öka elförbrukningen, varvid de ekologiska konsekvenserna är beroende av sättet att producera el. Minimering av avfall och svinn samt återanvändning och återvinning i anslutning till lösningar för cirkulär ekonomi minskar miljöbelastningen och användningen av jungfruliga råvaror. Frivillig ekologisk compensation och restaurering i anslutning till investeringar i den gröna omställningen har positiva ekologiska konsekvenser på lång sikt.

Investeringar i den gröna omställningen kan ha **konsekvenser för region- och samhällsekonomin** till exempel för att behovet av utrymme för ellagringsområden ökar. Nya industriinvesteringar som realiserar innebär ett betydande antal nya invånare i området. Detta har betydande konsekvenser för samhällsstrukturen, som är positiva om samhällsstrukturen och mobiliteten utvecklas på ett hållbart sätt. Investeringar i den gröna omställningen kan också ha negativa konsekvenser för naturmiljön, kulturmiljön och regionstrukturen.

Prioriteringens viktigaste **ekonomiska konsekvenser** är positiva. FUI-investeringar och industriinvesteringar öppnar nya affärsmöjligheter som på medellång och lång sikt skapar nya företag, arbetsplatser, produkt- och tjänsteinnovationer samt ekonomisk tillväxt i området. Företagens högre automationsgrad och utvecklandet av avancerade produktionsmetoder förbättrar företagets produktivitet och ekonomiska lönsamhet. Det är möjligt att utveckla effektivt utnyttjande av AI och

stordata till en betydande konkurrensfördel på marknaden. Inom cirkulär ekonomi stannar det värde som är bundet i material länge kvar i samhället, så den ekonomiska tillväxten är mindre beroende av naturresurser. Simulering, testning och pilotförsök som gäller nya energilösningar sysselsätter områdets forskningsinstitut och läroanstalter och ökar områdets kompetensreserv.

Negativa ekonomiska konsekvenser kan uppstå, om digitaliseringen, automatiseringen och AI undantränger användningen av mänsklig arbetskraft. Hot i anslutning till cybersäkerheten kan ha betydande negativa ekonomiska konsekvenser. Många investeringar i ren industri och den allmänna digitaliseringen ökar behovet av att öka elproduktionen, förbättra överföringsnäten samt lagra el, vilket kan höja konsumentpriserna på el.

Prioriteringens **sociala och kulturella konsekvenser och konsekvenser för jämställdheten** är både positiva och negativa. Näringslivets investeringar och tillväxt förbättrar invånarnas sysselsättning och inkomst och därmed också välfärden. Den ekonomiska tillväxt som möjliggörs av innovativ verksamhet och industriinvesteringar förbättrar indirekt förutsättningarna att utveckla bland annat välfärdstjänster samt invånarnas levnadsförhållanden och trivsel. Frivillig ekologisk kompensation kan åter främja investeringarnas sociala acceptans.

Negativa sociala konsekvenser kan uppstå, om en del av befolkningen ställs utanför arbetslivet när kompetensens betydelse och digitaliseringen ökar. Produktionen av förnybar energi kan ha negativa konsekvenser för en trivsam livsmiljö. En eventuell höjning av elpriset till följd av ökad elanvändning kan leda till energifattigdom.

Prioritering 3. Mångfaldigt samhälle

Målen för prioritering 3 hänför sig till förbättrad sysselsättning, främjande av tvåstegsintegration och förebyggande av digital utslagning.

Prioriteringens **ekologiska konsekvenser och konsekvenser för region- och samhällsstrukturen** är i huvudsak positiva. Invånare som mår bra har resurser att sköta om sin miljö. Valfungerande digitala tjänster har positiva ekologiska konsekvenser bland annat genom att behovet att färdas minskar. Lyckad integration av invandrare i området främjar en positiv befolkningsutveckling och tryggade

tjänster på olika håll i Österbotten. Misslyckad samhällsplanering kan dock öka segregationen mellan olika områden.

Även prioriteringens **ekonomiska konsekvenser** samt **sociala och kulturella konsekvenser och konsekvenser för jämställdheten** är positiva. Ökat antal sysselsatta ökar skatteinkomsterna och sysselsättning ökar hushållens disponibla inkomster. Genom att förebygga utslagning åstadkoms betydande besparingar. Kontinuerligt lärande och nya slags studiemöjligheter kan på lång sikt förbättra arbetskraftens produktivitet och därmed den ekonomiska tillväxten. Deltagande i arbetsmarknaden och utbildning samt en lyckad integration ökar välfärden. Kontinuerligt lärande och nya slags studiemöjligheter, såsom flerformsstudier, förbättrar utbildningens tillgänglighet och invånarnas jämlikhet. Stärkt gemenskap och förståelse mellan olika befolkningsgrupper minskar konflikter och motsättningar mellan befolkningsgrupperna. Invandrades sysselsättning och företagande har betydande positiva konsekvenser för regionekonomin. Lyckad integration sparar på socialbidragen och ger mera skatteinkomster genom sysselsättning. Mångfaldiga arbetsplatser är mer produktiva och ökar innovativiteten. Med valfungerande digitala tjänster är det möjligt att åstadkomma betydande besparingar. Nättjänster som är lätta att använda och tillgängliga samt förbättrad digital kompetens minskar dessutom ojämlikheten när världen digitaliseras.

Negativa ekonomiska konsekvenser uppstår i huvudsak om åtgärderna inte leder till resultat. Flera av åtgärderna enligt prioriteringen ökar kostnaderna inom den offentliga ekonomin på kort sikt. För att åstadkomma besparingar på lång sikt måste åtgärderna vara verkningsfulla. Negativa sociala konsekvenser kan uppstå, om kravet på kontinuerligt lärande orsakar marginalisering och ångest. Ineffektiv aktivering och engagerande som inte leder till resultat kan leda till ökad frustration och osocialt beteende.

Prioritering 4. Meningsfull och trygg vardag

Målen för prioritering 4 hänför sig till förnyelse av civilsamhällsverksamheten, tillgången och tillgängligheten till tjänster, nya möjligheter att delta och påverka samt stärkt mental resiliens.

Prioriteringens **ekologiska konsekvenser** och **konsekvenser för region- och samhällsstrukturen** är positiva. Invånare som mår bra och som är engagerade i sin gemenskap har resurser att sköta om sin miljö. Aktiv civilsamhällsverksamhet kan öka intresset för att utveckla livsmiljön. Invånarnas deltagande i utvecklandet av region- och samhällsstrukturen för fram invånarnas verkliga behov, vilket förbättrar utvecklingsarbetets verkningsfullhet.

Prioriteringens **ekonomiska konsekvenser** är i huvudsak positiva. Förebyggande arbete minskar på lång sikt samhällets kostnader och höjer sysselsättningsgraden och ökar därmed skatteinkomsterna. Starkare upplevelse av delaktighet förbättrar invånarnas engagemang och håller dem kvar, vilket främjar tillgången på arbetskraft och därmed ekonomisk tillväxt och en gynnsam utveckling av skatteinkomsterna. Genom att utveckla föreningsverksamheten kan kostnadseffektivare tjänster produceras för invånarna. Negativa ekonomiska konsekvenser uppstår i första hand om åtgärderna är ineffektiva. Förebyggande arbete ökar kostnaderna inom den offentliga ekonomin på kort sikt. För att åstadkomma inbesparingar på lång sikt måste arbetet vara verkningsfullt.

Prioriteringens **sociala och kulturella konsekvenser** och **konsekvenser för jämställdheten** är likaså i huvudsak positiva. Till följd av åtgärderna förbättras invånarnas välmående, delaktighet, trivsel och ansvar för sina gemenskaper. Ojämligheten mellan invånarna minskar när tillgången och tillgängligheten till tjänster förbättras. Utvecklandet av kultur-, motions- och naturtjänster främjar invånarnas upplevda välmående och hälsa och minskar därmed behovet av "tung" social- och hälsovårdstjänster, vilket också medför ekonomiska besparingar. Motions- och kulturtjänster spelar en också en viktig roll för integrationen av invandrare. Stärkt motståndskraft mot kriser kan öka känslan av trygghet, gemenskapen och välmåendet.

Negativa sociala konsekvenser kan i första hand uppstå om arbetet inte leder till resultat. Ineffektiv aktivering och engagerande som inte leder till resultat kan leda till ökad frustration och osocialt beteende. Prat om kriser och beredskap kan öka ångesten hos invånarna.

Prioritering 5. Proaktivt och inkluderande förhållningssätt till den gröna omställningen

Målen för prioritering 5 är att bygga en rättvis grön omställning samt att förutse och minska klimatrisker.

Prioriteringens positiva **ekologiska konsekvenser** är betydande. Ökad användning av förnybar energi och större energieffektivitet minskar koldioxidutsläppen avsevärt och gör landskapets energisystem ännu hållbarare. Användningen av frivilliga ekologiska kompensationer kan förbättra naturmiljön och den biologiska mångfalden. Förutseende och begränsning av klimatrisker minskar klimatförändringarnas konsekvenser för livsmiljön på lång sikt.

Ökad vindkrafts- och solenergiproduktion, kraftöverföring och energilagring har också negativa ekologiska konsekvenser bland annat i form av fragmentisering av sammanhängande skogsområden och avbrutna ekologiska förbindelser. Det kan också uppstå negativa konsekvenser för boende och annan områdesanvändning till exempel på grund av fragmentiserad byastruktur och bygginskränkningar. Spillvärme från metanol- och vätgasproduktion kan ha negativa konsekvenser för vattendragen. Tillverkning av komponenter och anskaffning av råvaror för förnybara energilösningar sker inte heller alltid på ett ekologiskt eller socialt hållbart sätt.

Prioriteringens viktigaste **ekonomiska konsekvenser** är i någon mån negativa på kort men klart positiva på lång sikt. Begränsningen av och anpassningen till klimatförändringar orsakar kostnader på kort sikt, men på lång sikt uppstår betydande besparingar jämfört med en situation där vi skulle bli tvungna att möta de problem som orsakas av en okontrollerad global uppvärmning utan beredskap. Ökad produktion av förnybar energi skapar en grund för ny företagsverksamhet och tillväxt. Effektivt utnyttjande av hållbara energilösningar är allt oftare en förutsättning för internationella investeringar. Bättre energieffektivitet minskar kostnaderna och förbättrar verksamhetens ekonomiska lönsamhet. Spillvärme kan utnyttjas för till exempel uppvärmning. Nya vindkraftsområden ger kommuner och markägare inkomster samt arbetstillfällen särskilt i byggnadsskedet. Kraftöverföring och vägar kan ha negativa konsekvenser för jord- och skogsbruket. Vindkraftverk kan sänka värdet på fastigheter inom influensområdet.

Prioriteringen har både positiva och negativa **sociala och kulturella konsekvenser och konsekvenser för jämställdheten**. Effektiva åtgärder för att begränsa klimatförändringar och anpassa sig till dem kan öka invånarnas framtidstro och förtroende för samhällets förmåga att lösa svåra problem. Många klimatrisker har negativa hälsoeffekter på lång sikt, som inte fördelas jämnt. Minskade risker främjar således befolkningens välmående och jämlikhet. De socioekonomiska konsekvenserna av lösandet av den ekologiska hållbarhetskriser fördelas å andra sidan inte jämnt, vilken på lång sikt kan försämra invånarnas förtroende för ett rättvist samhälle. Landskapskonsekvenserna av förnybar energiproduktion kan försämra invånarnas trivsel. En del invånare upplever ljudet från vindkraften som störande. Vindkraftsparker placeras ofta i tysta och mörka områden samt i områden som används för rekreation, varvid antalet sådana områden minskar.

Prioritering 6. Hållbar livsmiljö och välmående natur

Målet för prioriteringen är att skapa förutsättningar för en hållbar livsmiljö och hållbar användning av naturresurser samt att engagera olika aktörer i åtgärder som främjar biologisk mångfald och vattnens goda status.

Prioriteringens **ekologiska konsekvenser och konsekvenser för region- och samhällsstrukturen** är klart positiva särskilt på lång sikt och inga negativa konsekvenser har identifierats. En enhetlig samhällsstruktur samt bättre samordning av områdesanvändning och trafik kan minska behovet av att färdas, vilket leder till att utsläppen minskar. Ökad användning av kollektivtrafik och alternativa transportformer samt moderna koldioxidsnåla trafiklösningar minskar behovet av privatbilism och utsläppen. Minimering av avfall och svinn samt återanvändning och återvinning i anslutning till lösningar för cirkulär ekonomi minskar miljöbelastningen och användningen av jungfruliga råvaror. Hänsyn till den biologiska mångfalden och förbättrande av vattnens ekologiska status tryggar fungerande ekosystem. Främjande av biologisk mångfald samt frivillig ekologisk kompensation och restaurering har betydande positiva ekologiska konsekvenser.

Prioriteringens **ekonomiska konsekvenser** är i någon mån negativa på kort sikt men klart positiva på lång sikt. En hållbarare samhällsstruktur är per definition också ekonomiskt hållbar. Utvecklande av trafiksystemet förbättrar företagens

verksamhetsförutsättningar och inverkar positivt på deras ekonomiska resultat. Främjande av biologisk mångfald och förbättrande av vattnens ekologiska status tryggar ekosystemtjänsterna. Åtgärder som främjar biologisk mångfald och hållbar användning av naturresurser ökar Österbottens attraktionskraft inte bara som ett trivsamt landskap att bo och turista i utan också som ett konkurrenskraftigt område för företagsetableringar. Å andra sidan orsakar till exempel åtgärder som främjar biologisk mångfald och vattnens status kostnader på kort sikt, som inte fördelas jämnt.

Prioriteringens **sociala och kulturella konsekvenser och konsekvenser för jämställdheten** är i huvudsak positiva. En hållbar samhällsstruktur är i princip jämlik, och till exempel samordnad områdesanvändning och trafik förbättrar servicens tillgänglighet. En välmående natur ger invånarna resurser och förutsättningar att må bra. Utvecklande av grönområdesstrukturer ökar invånarnas trivsel och välmående, hänsyn till den biologiska mångfalden kan ge mer upplevelserika grönområden. Å andra sidan fördelas inte de socioekonomiska konsekvenserna av lösandet av hållbarhetskrisen jämnt, vilket kan försämra invånarnas förtroende för ett rättvist samhälle.

Sammantagna konsekvenser

Målet för Österbottens landskapsstrategi 2026–2029 är att skapa grund för ett ekologiskt, socialt, kulturellt och ekonomiskt hållbart Österbotten. En central utgångspunkt är målen för FN:s handlingsprogram för hållbar utveckling Agenda 2030. Landskapsstrategins mål stödjer på ett bra sätt de internationella och nationella miljöskyddsmålen och miljöministeriets strategi. Landskapsprogrammets prioriteringar stödjer i sin tur på ett bra sätt uppnåendet av landskapets målbild 2050.

De sammantagna konsekvenserna av målen för landskapsstrategin är positiva. Eftersom utgångspunkten för strategin är att bygga upp en helhet som tar hänsyn till alla hållbarhetsaspekter, innehåller strategin mål eller åtgärder för att lindra de flesta identifierade negativa konsekvenser. De identifierade viktigaste konsekvenserna är överlag positiva. Under bedömningen identifierade vi mest negativa sociala konsekvenser. Vår tids största förändringsfenomen, såsom den

gröna och digitala omställningen, förändrar vårt samhälle på många olika sätt, och de kostnader eller följder som förändringen orsakar fördelas inte jämnt mellan befolkningsgrupperna. Det gäller att ta vara på de möjligheter som förändringsfenomenen för med sig men samtidigt måste man ta hand om befolkningsgrupper som hamnar i en sämre ställning till följd av förändringen. I landskapsstrategin har vi strävat efter att analysera förändringsfenomenen ur olika synvinklar och bygga upp en målbild där bägge dessa aspekter har beaktats

Uppföljning av miljökonsekvenser

Landskapsprogrammets miljökonsekvenser följs regelbundet i samband med uppföljningen och utvärderingen av landskapsprogrammet. De uppföljningsindikatorer som uppräknas i kapitel 4 i landskapsstrategin innefattar de centrala indikatorerna med avseende på såväl landskapsprogrammet som uppföljningen av miljökonsekvenserna.

ÖSTERBOTTENS FÖRBUND
POHJANMAAN LIITTO

Sandögatan 6 B - Hietasaarenkatu 6 B
PB - PL 174, 65101 Vasa - Vaasa

www.obotnia.fi
info@obotnia.fi

Ett företagsamt Österbotten

Prioritering 1. Diversifierat och förnyande näringsliv

- Vi skapar de bästa förutsättningarna för företagsamhet och för vårt befintliga näringsliv att växa, investera och förnyas.
- Vi stärker Österbottens attraktionskraft för kunnig arbetskraft och investeringar.
- Med smidiga förbindelser och transportkedjor stärker vi företagens konkurrenskraft.
- Vi skapar förutsättningar för hållbara innovationer inom primärproduktionen.

Ekologiska konsekvenser Konsekvenser för region- och samhällsstrukturen	Ekonomiska konsekvenser	Sociala och kulturella konsekvenser och konsekvenser för jämställdheten
Positiva konsekvenser: + Energi- och industriinvesteringar i den rena omställningen främjar utsläppsminskningen. + Med hjälp av ett ekologiskt hållbart trafiksystem kan utsläppen minskas. + Hållbara investeringar inom primärproduktionen minskar utsläppen från jord- och skogsbruket. + Lösningar för bioekonomi och cirkulär ekonomi inom jord- och skogsbruket minskar näringsbelastningen på vattendragen, vilket bidrar till bättre vattenstatus. + Kunnig arbetskraft som lockas hit ger nya invånare i centrum och byar. Till följd av detta får centrumen behålla service, vilket har positiva konsekvenser för regionstrukturen. Hela området förblir bebott, vilket förbättrar försörjningsberedskapen samt ger flera företag och mera driftighet. + Försörjningsberedskap inom primärproduktionen ökar livskraften särskilt i stadsstrukturens landsortsbetonade omgivning. Negativa konsekvenser: - Industriinvesteringar kan ha negativa miljökonsekvenser i form av bland annat olika utsläpp, ökad trafik och bullerolägenheter.	Positiva konsekvenser: + När företagen investerar och förnyas uppstår tillväxt och nya arbetsplatser och ökar skatteinkomsterna. + Nya investeringar och kunnig arbetskraft som lockas hit skapar förutsättningar för ekonomisk tillväxt. + Smidiga förbindelser och transportkedjor främjar näringslivets konkurrenskraft. + Hållbara innovationer inom primärproduktionen främjar en ekonomiskt lönsam primärproduktion och livsmedelstryggheten. + Ett mångsidigt näringsliv stärker regioneconomins resiliens. Negativa konsekvenser: - Om investeringar genomförs i stor skala, kan konkurrensen om arbetskraften skärpas, vilket kan ha tillväxtdämpande konsekvenser för andra företag och branscher.	Positiva konsekvenser: + Näringslivets investeringar och tillväxt förbättrar invånarnas sysselsättning, inkomst och därmed också välfärden. + Ett diversifierat näringsliv skapar nya sysselsättningsmöjligheter även för befolkningen med utländsk bakgrund. + Bättre extern och intern tillgänglighet främjar likabehandlingen av invånare som bor i landskapets olika delar. + Hållbara innovationer inom primärproduktionen främjar en gynnsam utveckling i landsbygdsområdena. Negativa konsekvenser: - Ett stort antal inflyttare till området kan ställvis leda till bostadsbrist och flaskhalsar i servicen. - Bland dem som flyttat till området från andra ställen kan sociala problem uppstå, om integrations- och etableringstjänsterna inte fungerar tillräckligt bra. - Utvecklingsverksamhet riktas till stor del till mansdominerade branscher, vilket inte främjar jämställdheten mellan könen.

Prioritering 2. Med sikte på framtidens spjutspetsar drivna av smart produktion, datadriven innovation, förnybar energi och cirkulära system

- Vi förbättrar SME-företagens innovations- och konkurrenskraft och stärker de stora globala företagens förutsättningar att verka i regionens ekosystem.
- Vi diversifierar Österbottens ekonomi genom gröna investeringar.
- Vi siktar in regionens industri på nya internationella styrkeområden.

Ekologiska konsekvenser Konsekvenser för region- och samhällsstrukturen	Ekonomiska konsekvenser	Sociala och kulturella konsekvenser och konsekvenser för jämställdheten
Positiva konsekvenser: + Ny teknik och digitala lösningar utvecklar energieffektiviteten hos företagens processer och kan minska utsläppen. + Minimering av avfall och svinn samt återanvändning och återvinning i anslutning till lösningar för cirkulär ekonomi minskar miljöbelastningen och användningen av jungfruliga råvaror. + Frivillig ekologisk compensation och restaurering i anslutning till investeringar i den gröna omställningen har positiva ekologiska konsekvenser. + Nya industriinvesteringar som realiseras innebär ett betydande antal nya invånare i området. Detta har betydande konsekvenser för samhällsstrukturen, som är positiva om samhällsstrukturen och mobiliteten utvecklas på ett hållbart sätt. Negativa konsekvenser: - Investeringar i den gröna omställningen kan ha negativa konsekvenser för naturmiljön, kulturmiljön och regionstrukturen.	Positiva konsekvenser: + FUI-investeringar och industriinvesteringar öppnar nya affärsmöjligheter som skapar nya företag, arbetsplatser, produkt- och tjänsteinnovationer samt ekonomisk tillväxt i området. + Företagens högre automationsgrad och utvecklandet av avancerade produktionsmetoder förbättrar företagens produktivitet och ekonomiska lönsamhet. Ökad produktivitet minskar arbetskraftsbristen. + Det är möjligt att utveckla effektivt utnyttjande av AI och stordata till en betydande konkurrensfördel på marknaden. + Inom cirkulär ekonomi stannar det värde som är bundet i material länge kvar i samhället, så den ekonomiska tillväxten är mindre beroende av naturresurser. + Simulering, testning och pilotförsök som gäller nya energilösningar sysselsätter områdets forskningsinstitut och läroanstalter och ökar områdets kompetensreserv. + Större koldioxidhandavtryck har positiva konsekvenser för regionekonomin. Negativa konsekvenser: - Digitalisering, automatisering och AI kan undantränga användningen av mänsklig arbetskraft. - Digitaliseringen kan också öka distansarbetet, så att människor inte flyttar till området. - Hot i anslutning till cybersäkerheten kan ha betydande negativa ekonomiska konsekvenser. - Många investeringar i ren industri och den allmänna digitaliseringen ökar behovet av att öka elproduktionen, förbättra överföringsnäten samt lagra el, vilket kan höja konsumentpriserna på el.	Positiva konsekvenser: + Näringslivets investeringar och tillväxt förbättrar invånarnas sysselsättning och inkomst och därmed också välfärden. + Den ekonomiska tillväxt som möjliggörs av innovativ verksamhet och industriinvesteringar förbättrar indirekt förutsättningarna att utveckla bland annat välfärdstjänster samt invånarnas levnadsförhållanden och trivsel. + Frivillig ekologisk compensation kan främja investeringarnas sociala acceptans. Negativa konsekvenser: - När kompetensens betydelse och digitaliseringen ökar kan en del av befolkningen ställas utanför arbetslivet. - Produktionen av förnybar energi kan ha negativa konsekvenser för en trivsam livsmiljö. - En eventuell höjning av elpriset till följd av ökad elanvändning kan leda till energifattigdom.

Ett gemenskapernas Österbotten

Prioritering 3. Mångfaldigt samhälle

- Vi förbättrar sysselsättningen för ungdomar, äldre, personer med utländsk bakgrund och personer med anpassad arbetsförmåga.
- Vi skapar förutsättningar för tvåvägsintegration.
- Vi förebygger digital utslagning.

Ekologiska konsekvenser Konsekvenser för region- och samhällsstrukturen	Ekonomiska konsekvenser	Sociala och kulturella konsekvenser och konsekvenser för jämställdheten
Positiva konsekvenser: + Invånare som mår bra har resurser att sköta om sin miljö. + Valfungerande digitala tjänster har positiva ekologiska konsekvenser bland annat genom att behovet att färdas minskar. + Lyckad integration av invandrare i området främjar en positiv befolkningsutveckling och tryggade tjänster på olika håll i Österbotten. Negativa konsekvenser: - Misslyckad samhällsplanering kan öka segregationen mellan olika områden.	Positiva konsekvenser: + Ökat antal sysselsatta ökar skatteinkomsterna. + Sysselsättning ökar hushållens disponibla inkomster. + Genom att förebygga utslagning åstadkoms betydande besparingar + Kontinuerligt lärande och nya slags studiemöjligheter kan förbättra arbetskraftens produktivitet och därmed den ekonomiska tillväxten. + Med valfungerande digitala tjänster är det möjligt att åstadkomma betydande besparingar. + Invandrares sysselsättning och företagande har betydande positiva konsekvenser för regionekonomin. + Lyckad integration sparar på socialbidragen och ger mera skatteinkomster genom sysselsättning. + Mångfaldiga arbetsplatser är mer produktiva och ökar innovativiteten. Negativa konsekvenser: - Flera av åtgärderna enligt prioriteringen ökar kostnaderna inom den offentliga ekonomin på kort sikt. För att åstadkomma besparingar på lång sikt måste åtgärderna vara verkningsfulla.	Positiva konsekvenser: + Deltagande i arbetsmarknaden och utbildning samt en lyckad integration ökar välfärden. + Kontinuerligt lärande och nya slags studiemöjligheter, såsom flerformsstudier, förbättrar utbildningens tillgänglighet och invånarnas jämlikhet. + Stärkt gemenskap och förståelse mellan olika befolkningsgrupper minskar konflikter och motsättningar mellan befolkningsgrupperna. + Nättjänster som är lätta att använda och tillgängliga samt förbättrad digital kompetens minskar ojämlikheten när världen digitaliseras. Negativa konsekvenser: - Ineffektiv aktivering och engagerande som inte leder till resultat kan leda till ökad frustration och osocialt beteende.

Prioritering 4. Meningsfull och trygg vardag

- Vi skapar förutsättningar för förnyelse av civilsamhällsverksamheten.
- Vi förbättrar tillgången och tillgängligheten till kultur-, idrotts- och naturtjänster.
- Vi förbättrar invånarnas möjligheter att delta och påverka.
- Vi stärker den mentala resiliensen.

Ekologiska konsekvenser Konsekvenser för region- och samhällsstrukturen	Ekonomiska konsekvenser	Sociala och kulturella konsekvenser och konsekvenser för jämförbarheten
Positiva konsekvenser: + Invånare som mår bra och som är engagerade i sin gemenskap har resurser att sköta om sin miljö. + Aktiv civilsamhällsverksamhet kan öka intresset för att utveckla livsmiljön. + Invånarnas deltagande i utvecklandet av region- och samhällsstrukturen för fram invånarnas verkliga behov, vilket kan förbättra utvecklingsarbetets verkningsfullhet. Negativa konsekvenser:	Positiva konsekvenser: + Förebyggande arbete minskar på lång sikt samhällets kostnader och höjer sysselsättningsgraden och ökar därmed skatteinkomsterna. + Starkare upplevelse av delaktighet förbättrar invånarnas engagemang och håller dem kvar, vilket främjar tillgången på arbetskraft och därmed ekonomisk tillväxt och en gynnsam utveckling av skatteinkomsterna. + Genom att utveckla föreningsverksamheten kan kostnadseffektivare tjänster produceras för invånarna. Negativa konsekvenser: - Förebyggande arbete ökar kostnaderna inom den offentliga ekonomin på kort sikt. För att åstadkomma besparingar på lång sikt måste arbetet vara verkningsfullt.	Positiva konsekvenser: + Invånarnas välmående, delaktighet, trivsel och ansvar för sina gemenskaper förbättras. + Ojämligheten mellan invånarna minskar när tillgången och tillgängligheten till tjänster förbättras. + Utvecklandet av kultur-, motions- och naturtjänster främjar invånarnas upplevda välmående och hälsa och minskar därmed behovet av "tunga" social- och hälsovårdstjänster, vilket också medför ekonomiska besparingar. + Motions- och kulturtjänster spelar en viktig roll för integrationen av invandrare. + Stärkt motståndskraft mot kriser kan öka känslan av trygghet, gemenskapen och välmåendet. Negativa konsekvenser: - Ineffektiv aktivering och engagerande som inte leder till resultat kan leda till ökad frustration och osocialt beteende. - Prat om kriser och beredskap kan öka ångesten hos invånarna.

Ett miljöansvarstagande Österbotten

Prioritering 5. Proaktivt och inkluderande förhållningssätt till den gröna omställningen

- Vi bygger en rättvis grön omställning.
- Vi förutser och minskar klimatrisker och deras påverkan.

Ekologiska konsekvenser Konsekvenser för region- och samhällsstrukturen	Ekonomiska konsekvenser	Sociala och kulturella konsekvenser och konsekvenser för jämställdheten
Positiva konsekvenser: + Ökad användning av förnybar energi och större energieffektivitet minskar koldioxidutsläppen avsevärt och gör landskapets energisystem ännu hållbarare. + Användningen av frivilliga ekologiska kompensationer kan förbättra naturmiljön och den biologiska mångfalden. + Förutseende och begränsning av klimatrisker minskar klimatförändringarnas konsekvenser för livsmiljön. + Energiinvesteringar ökar livskraften särskilt i landsbygdsdominerade områden; företagsetableringar, sysselsättningsmöjligheter och inkomsteffekter Negativa konsekvenser: - Ökad vindkrafts- och solenergiproduktion, kraftöverföring och energilagring har också negativa ekologiska konsekvenser bland annat i form av fragmentisering av sammanhängande skogsområden och avbrutna ekologiska förbindelser. Det kan också uppstå negativa konsekvenser för boende och annan områdesanvändning till exempel på grund av fragmentiserad byastruktur och bygginskränkningar. - Spillvärme från metanol- och vätgasproduktion kan ha negativa konsekvenser för vattendragen. - Tillverkning av komponenter och anskaffning av råvaror för förnybara energilösningar sker inte alltid på ett ekologiskt eller socialt hållbart sätt.	Positiva konsekvenser: + Ökad produktion av förnybar energi skapar en grund för ny företagsverksamhet och tillväxt. + Effektivt utnyttjande av hållbara energilösningar är allt oftare en förutsättning för internationella investeringar. + Bättre energieffektivitet minskar kostnaderna och förbättrar verksamhetens ekonomiska lönsamhet. + Spillvärme kan utnyttjas för till exempel uppvärmning. + Nya vindkraftsområden ger kommuner och markägare inkomster samt arbetstillfällen särskilt i byggnadsskedet. + Lösningar som stödjer förnybar och självförsörjande energiproduktion bidrar till oberoende av energi utifrån. + Begränsningen av och anpassningen till klimatförändringar effektiviserar beredskapen och minskar därmed på lång sikt kostnaderna till följd av till exempel extrema väderfenomen. Negativa konsekvenser: - Begränsningen av klimatförändringar orsakar kostnader på kort sikt, som inte fördelas jämnt. - Kraftöverföring och vägar kan ha negativa konsekvenser för jord- och skogsbruket. - Vindkraftverk kan sänka värdet på fastigheter inom influensområdet.	Positiva konsekvenser: + Klimatåtgärder kan öka invånarnas känsla av trygghet och förtroende för den offentliga förvaltningen. + Vissa vindkraftsbolag ger ”bygdepeng” för utveckling av byn. + Många klimatrisker har negativa hälsoeffekter, som inte fördelas jämnt. Minskade risker främjar således befolkningens välmående och jämlikhet. Negativa konsekvenser: - De socioekonomiska konsekvenserna av lösandet av den ekologiska hållbarhetskrisen fördelas inte jämnt, vilket kan försämra invånarnas förtroende för ett rättvist samhälle. - Landskapskonsekvenserna av förnybar energiproduktion kan försämra invånarnas trivsel. - En del invånare upplever ljudet från vindkraften som störande. - Vindkraftsparker placeras ofta i tysta och mörka områden samt i områden som används för rekreation, varvid antalet sådana områden minskar.

Prioritering 6. Hållbar livsmiljö och välmående natur

- Vi skapar förutsättningar för en hållbar region- och samhällsstruktur och för ett hållbart trafiksystem.
- Vi använder naturresurser på ett hållbart sätt.
- Vi engagerar olika aktörer i åtgärder som främjar biologisk mångfald och vattnens goda status.

Ekologiska konsekvenser Konsekvenser för region- och samhällsstrukturen	Ekonomiska konsekvenser	Sociala och kulturella konsekvenser och konsekvenser för jämställdheten
Positiva konsekvenser: + En enhetlig samhällsstruktur samt bättre samordning av områdesanvändning och trafik kan minska behovet av att färdas, vilket leder till att utsläppen minskar. + Ökad användning av kollektivtrafik och alternativa transportformer minskar behovet av privatbilism och utsläppen. + Koldioxidsnåla, moderna trafiklösningar minskar utsläppen. + Minimering av avfall och svinn samt återanvändning och återvinning i anslutning till lösningar för cirkulär ekonomi minskar miljöbelastningen och användningen av jungfruliga råvaror. + Hänsyn till den biologiska mångfalden och förbättrande av vattnens ekologiska status tryggar fungerande ekosystem. + En enhetlig grönstruktur inne i samhällena kan stärka den biologiska mångfalden, vilket förbättrar den ekologiska resiliensen. + Främjande av biologisk mångfald samt frivillig ekologisk kompensation och restaurering har betydande positiva ekologiska konsekvenser. Negativa konsekvenser:	Positiva konsekvenser: + En hållbarare samhällsstruktur är per definition också ekonomiskt hållbar (tillgängliga arbetsplatser, tjänster och fritidsaktiviteter, anpassning till klimatutmaningar). + Utvecklande av trafiksystemet förbättrar företagens verksamhetsförutsättningar och inverkar positivt på deras ekonomiska resultat. + Främjande av biologisk mångfald och förbättrande av vattnens ekologiska status tryggar ekosystemtjänsterna. + Projekt som främjar biologisk mångfalden och hållbar användning av naturresurser ökar Österbottens attraktionskraft inte bara som ett trivsamt landskap att bo och turista i utan också som ett konkurrenskraftigt område för företagsetableringar. Negativa konsekvenser: - Åtgärder som främjar biologisk mångfald och vattnens status orsakar kostnader på kort sikt, som inte fördelas jämnt.	Positiva konsekvenser: + En hållbar samhällsstruktur är jämlik. + Samordnad områdesanvändning och trafik förbättrar servicens tillgänglighet. + En välmående natur ger invånarna resurser och förutsättningar att må bra. + Utvecklande av grönområdesstrukturer ökar invånarnas trivsel och välmående. + En enhetlig grönstruktur förbättrar rekreationsområdenas tillgänglighet. + Hänsyn till den biologiska mångfalden kan ge mer upplevelserika grönområden. Negativa konsekvenser: - De socioekonomiska konsekvenserna av lösandet av den ekologiska hållbarhetskrisen fördelas inte jämnt, vilket kan försämra invånarnas förtroende för ett rättvist samhälle.